

eredményeit – hogy a katonai felső vezetők ne szakadjanak el az emberektől – ismerjük meg ebben a fejezetben.

„Senki sem lehet tökéletes, különösen az üzleti világban nem, ahol minden döntésnél ott a hibázás és a bukás veszélye. Furcsa, de a legrosszabb döntéseket gyakran valamilyen megfoghatatlan kapcsolat fűzi a legjobbakhoz: valahol mindig van egy vesztes” – a szerző ezekkel a sorokkal indítja *A dicstelenség terme* című fejezetet, amelyben a legrosszabb üzleti döntések egy csoportját mutatja be. Ilyen rossz döntés volt, amikor Asa Candler 1899-ben egyetlen dollárért eladta a Coca-Cola palackozásának jogát. Ezt az Apple és a Xerox cég kudarcainak, az Unilever és a Procter & Gamble „sportszerűtlen” marketingháborújának a leírása, Henry Ford szakszerűtlenül gyártott tengeralattjárójának, a nagy feltaláló, Thomas Edison rossz minőségű vasérc-kiolvasztási kudarcának, s még több más sikertelen vállalkozás bemutatása követi a könyvben.

Rubóczky István

Dr. LENTNER Csaba

Pénzügypolitikai stratégiák a XXI. század elején

Dr. Huszti Ernő
professzor tiszteletére

Akadémia Kiadó, Budapest
2007, 586 p.

Századunk elejére rendkívüli módon fontossá vált, előtérbe került a hazai és a nemzetközi pénzügyi politika jelentősége a gazdasági életben; ezt a korábbi időszakban végrehajtott – a piacgazdasági rendszer igényeihez igazított – korszerűsítések alapozták meg. A Lentner Csaba – a Nyugat-magyarországi Egyetem pénzügyi tanszékének vezetője – által szerkesztett terjedelmes összeállításban a magyar pénzügyi, tudományos és gazdasági élet kiváló képviselői azokat a pénzügyi területeket mutatják be, amelyek igazolják, hogy hazánk a fejlett piacgazdaságok közé sorolható. Felsorakoztatják azokat a pénzügyi stratégiákat is tanulmányaikban, amelyek a magyar gazdaság előtt álló feladatok, kihívások sikeres megoldásához szükségesek. A tanulmánykötet tisztelgés a 75 éves Huszti Ernő egyetemi professzor több évtizedes munkássága előtt, amelyet

a pénzügyi intézményrendszer, a kétszintű bankrendszer megteremtése, a tudomány és a felsőoktatás szolgálatában végzett.

A négy részből álló összeállításban a tanulmányok szerzői először pénzügyi megközelítésekkel világítják meg a globalizációs folyamatnak a pénzre gyakorolt hatását. Foglalkoznak a pénz megjelenési formáinak változásaival, azok következményeivel, valamint az Európa nagy részében a megtakarítással, illetve az eladósodással kapcsolatos összefüggésekkel. A gazdaságpolitika és a globalizáció viszonyát vizsgálva összefoglalják az elmúlt tíz évben végbement globalizációs folyamat eredményeit, majd a gazdaságpolitikai környezet változásait világítják meg. Számításokkal és táblázatokkal támasztják alá a tőkeállomány bővülését, az ismétlődő beruházások finanszírozásának alakulását, a kamatláb növekedési ütemét és hatását a vállalati mutatókra. A pénzforgalom a pénzügyek egyik fontos információbázisa – ezzel a témakörrel ismerkedünk meg Huszti Ernő professzor tanulmányában.

A nemzetközi pénzügyekkel foglalkozó második részben a közös monetáris politika bevezetésének, kialakulásának a menetét, céljait és elért eredményeit ismerjük meg. Szó van itt az árstabilitásra irányuló törekvésekről, a pénzügyi szolgáltatások átalakulásáról és az inflációs folyamatok okairól. Olvashatunk a pénzügyek és a nemzetközi versenyképesség összefüggéseiről, a közös európai valuta értékállóságáról, a közösségi szabályok érvényesítéséről, az új stabilitási paktumnak a magyar pénzügyekre gyakorolt hatásáról. Az egyik tanulmány célja az Európai Unióról szóló Maastrichti Szerződésben felvetett árfolyamfeltétel áttekintése és a teljesítésével szembeni követelmények elemzése magyar szempontból. Megismerjük az Európai Unió árfolyamrendszereit, a magyar árfolyamrendszer sajátosságait és az ERM-2 árfolyamrendszerhez való csatlakozás problémáit. A lehetséges árfolyamrendszerek tanulmányozása és elemzése azt sugallja, hogy nincs olyan árfolyamrendszer, amely teljes mértékben alkalmas egy világgazdaságra nyitott kis ország devizája elleni támadások kivédésére. Képet kapunk a lengyel bankközi fizetési rendszer fejlődéséről és az euró bevezetésének a kérdéseiről. Végül a külföldi tőkebefektetések alakulásáról, a transznacionális vállalatok világgazdasági jelentőségéről, a külföldi tőkebefektetésekhez kapcsolódó gazdaságpolitikai változásokról és a

globális külföldi tőkebefektetések várható tendenciáiról olvashatunk a tanulmánykötet második részében.

A következő részben először a 2001–2005 közötti magyar gazdaságpolitikai irányváltásokat és a főbb gazdasági mutatók (gazdasági növekedés, munkaerőpiac, beruházások, kereset alakulás, fogyasztói ár alakulás, adósságalakulás) ismerjük meg. A vállalati teljesítmény mérésének etikai megítélése keretében a piac félrevezetését célzó számviteli csalások indítékairól olvashatunk. Megvilágításra kerülnek a versenyképesség, a fenntartható fejlődés és a közép-kelet-európai nyugdíjreformok, valamint a privatizáció kérdései is. A tanulmánykötet szerkesztője a magyar nemzetgazdaság versenyképességének új típusú tényezőit mutatja be. Foglalkozik az államháztartási pénzügyi környezettel, az európai pénzügyi térben jelentkező új perspektívákkal, új dimenziókkal, a monetáris politika új követelményeivel. Magyarország számára elsőrendű legfontosabb célok: árfolyamstabilitás, költségvetési fegyelem, árstabilitás, kamatkonvergencia. A jelentős kihívást tartalmazó feltételrendszer ellenére Magyarország törekszik a gazdasági és monetáris unióhoz való csatlakozásra, mert számára a tagság sok előnnyel jár. Foglalkozik a szerző a tudásalapú gazdaság és az egészséges munkaerő fontosságával, mint a versenyképesség új tényezőivel; a fejlett piacgazdasággal rendelkező országokban a szakképzés, az egyetemi oktatás stratégiai tényezőként jelenik meg. Rámutat arra, hogy nálunk a piacgazdasági átmenet időszakában az ipar állt a középpontban, ezt az ipari forradalom újabb termékei váltották fel. A magyar rendszerváltozás társadalmi-gazdasági hatékonyságának és fogyatékoságainak egyes kérdéseit vizsgáló tanulmányban a hibákról és mulasztásokról, az államadósság kezeléséről, versenyképességünk helyzetéről, annak javításához szükséges feltételekről tájékozódhatunk. Egy tanulmány a magyar mezőgazdasági termelés jövedelmezőségi viszonyait vizsgálja, különös tekintettel a támogatási rendszer alakulására. Szó van itt a mezőgazdasági árpolitikáról, a termeléstől függő és független támogatásokról, a jövedelmezőségvizsgálat makro- és mikroszintű módszereiről. Megismerjük a környezetvédelem és a pénzügyi számvitel információs rendszere közti kapcsolatot, a környezetvédelem és az adózás összefüggéseit, az ökológiai könyvvitel és

**CZITÁN Gábor –
GUTASSY Attila – Ralf WILDE**

Termékbiztonság az Európai Unióban

A tanúsítványtól a CE-jelölésig

TÜV Rheinland Akadémia
Budapest, 2006.

Az elmúlt hónapokban a híradások naponta számoltak be a kiterjedt minőségvizsgálatokról, amelyek eredményeként az élelmiszerekkel és más termékekkel hamisításokra, a szavatossági idő megváltoztatására stb. derült fény sorozatosan Magyarországon. A termékbiztonság, a minőség kérdése ezért fokozottan előtérbe került. A gyártmányok előállítóinak, a szolgáltatóknak, a kereskedőknek igazolniuk kell a vásárlók felé, hogy termékeik mindenben megfelelnek a minőségi előírásoknak. Ezen túlmenően a fogyasztóknak is ismerniük kell azt, hogy mit kell ellenőrizniük vásárlásaik alkalmával. A termékbiztonság, a megfelelően igazolt minőség az Európai Unió hatalmas piacán megjelenő szolgáltatóknál, gyártmányoknál elsőrendűen fontos, a sikeres üzleti szereplésnek, a fejlődésnek az alapja. A szakkönyv szerzői az EU-ban érvényes minőségi előírásokról, megfelelőségvizsgálatokról, az ezek elvégzésére jogosult szervezetekről adnak részletes tájékoztatást, amire az unióhoz történt csatlakozásunk után nálunk is feltétlenül szüksége van előállítóknak és vásárlóknak egyaránt.

Az Európai Unió jog- és szabvány-rendszere keretében először a jogalkotás alapelveivel (elsődleges és másodlagos jog, szabályozás) ismerkedünk meg, majd a nemzeti előírások jogharmonizációs gyakorlatáról olvashatunk, amely az egységes belső piac hatékony működésének az előfeltétele. A jogilag szabályozott területen az irányelvek meghatározzák a megfelelőségértékelés lehetséges változatait; ezek a modulok A-tól H-ig, a gyártás belső ellenőrzéséről a teljes minőségbiztosításukig terjednek. A biztonsági záradék kiegészítő védelmet biztosít az előre nem látható kockázatokkal szemben az esetleges visszaélési lehetőség kiküszöbölésére és azonos biztonságtechnikai színvonal szavatolására az EU egész területén; az ezzel a lehetőséggel élő tagállam tájékoztatni köteles a többi tagországot; a záradék lehetőséget nyújt a kérdéses termék

forgalmazásának a korlátozására vagy megtiltására. Az európai szabványosítás meghatározó alapelvei: nyitottság és áttekinthetőség, közmegegyezéssel megállapodás, elfogadási kötelezettség, a műszaki szintnek való megfelelés stb. Megismerjük az európai szabványosítás szervezeteit és nemzetközi kapcsolatait, jogi szabályozását és legfontosabb feladatait.

Annak megállapítására, hogy valamely termék, eljárás, rendszer, személy milyen mértékben felel meg a követelményeknek, ellenőrzési vizsgálatot kell végezni. Ez az eljárás az audit, amelynek során bizonyítékok gyűjtésével objektív tények állapíthatók meg, következtetések vonhatók le. Tárgy szerint termék-, rendszer-, személyaudit, az elrendelő szerint belső és külső audit különböztethető meg. A végrehajtás módja alapján az audit egyszerű, együttes, közös, komplex és integrált lehet; beszélhetünk még megfelelőségi, teljesítmény- és megvalósulási auditról is. Módszerei után az eszközei között a hitelesítést, a kalibrálást, majd a mintavételt ismerjük meg. A vizsgálat megbízhatósága a vizsgáló szervezet pártatlanságától, függetlenségétől, felépítésétől, személyi állományától, felszereltségétől, vizsgálati módszereitől stb. függ. Az audit megállapításait az értékelési fázis követi, ami már a tanúsítási eljárás része; az értékelő javaslatot tesz a tanúsítóknak a tanúsítvány kiadására vagy megtagadására. A vizsgáló tényt állapít meg, az értékelő összehasonlít, a tanúsító pedig dönt, és vállalja érte a felelősséget. A tanúsítás tényege az, hogy a tanúsító szervezet a terméket megvizsgálja és minősíti. Megismerjük a tanúsítási kérelem tartalmát, a tanúsítási értékelés folyamatát, a döntést, valamint a tanúsítvány alaki és tartalmi kellékeit. Képet kapunk a nemzetközi tanúsítási rendszerekről, az európai CCA- és a nemzetközi eljárásokról is

Az akkreditálás arra irányul, annak hivatalos elismerése, hogy a megfelelőségértékelő szervezet kellőképpen felkészült-e, rendelkezik-e az elvárt fedhetetlenséggel; az akkreditáló szervezetek jele általában megjelenik a vizsgálati jegyzőkönyvön vagy a tanúsítványon. Célja az akkreditálási rendszerekben elismert szervezetek iránti bizalom megszerzése, a vizsgálati, ellenőrzési és tanúsítási tevékenység megbízhatóságának növelése. Előnyei a versenyképesség javulásában, az akkreditált szervezet iránti bizalom növekedésében stb. jelentkeznek. Megismerjük

mérleg fogalmát, a környezeti információk felhasználását. Beszámolót találunk az észak-magyarországi régió vállalatainak normatív elemzéséről, a leglényesebb megállapításokról, a hasznosítási lehetőségekről. Az európai területi fejlődés régi-új tényezőjeként a város, a többközpontú városrendszerek kialakítása, a természeti és kulturális örökség fokozott védelme került előtérbe. Ezzel kapcsolatban a városhálózat fejlődési irányairól, sajátosságairól, a hazai nagyváros hálózati típusairól, a városfejlesztés további lehetőségeiről olvashatunk. A harmadik rész utolsó tanulmányának a szerzője a kistérségi pénzügyi menedzsment egyes finanszírozási és humán erőforrási kérdéseivel, történeti hagyományaival, a szabályozás és együttműködés fogyatékoságaival, a kistérségi intézmények finanszírozásával foglalkozik.

Végül a tanulmánykötet utolsó – negyedik – részében (A bankrendszer egyes kérdései) először a pénzügyi felügyelet működésének mozzanatait és a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének stratégiáját, céljait és további feladatait ismerjük meg. Ezt követően történeti áttekintést kapunk a bankfelügyeleti rendszer kialakulásáról, majd a magyar bankrendszer 2000 és 2004 közötti fejlődéséről, a hitelintézetek jelentős szerepéről, a kockázataikról, a jövedelmezőségük alakulásáról és a működési hatékonyságukról tájékozódhatunk. Az utóbbi évtizedekben megnőtt az iszlám bankok száma és jelentősége, Ligeti Sándor tanulmánya finanszírozási formáikat, irányításukat, szabályozásukat és felügyeletüket, valamint a velük kapcsolatban felmerülő problémákat mutatja be. A továbbiakban képet kapunk az első magyar bank – a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank – működéséről, megalakulásától (1841) az államosításig (1948). Áttekintést kapunk a bankbiztonsági rendszer elemeiről, irányításáról, működéséről, a tennivalókról és a rendszerszemlélet oktatási feladatairól. Legvégül pedig Huszti Ernő professzornak a Veszprémi Egyetemen végzett munkásságát ismerjük meg a tanulmánykötetben.

Bizonyára ez a vázlatos – sokszor csak a fejezetcímek felsorolására szorító – ismertetés is szemlélteti, hogy a tanulmánykötet szerzői milyen sokoldalúan világlítják meg a további fejlődéshez, előrehaladáshoz feltétlenül szükséges lépéseket a pénzügyi stratégiák leghatékonyabb kialakítása érdekében.

Rubóczky István